

ZBORNİK

-- SVEČENIKOV SV. PAVLA --

IN ZAJEDNIC S. J.

Letnik V.

Št. 3-4

Izhaja

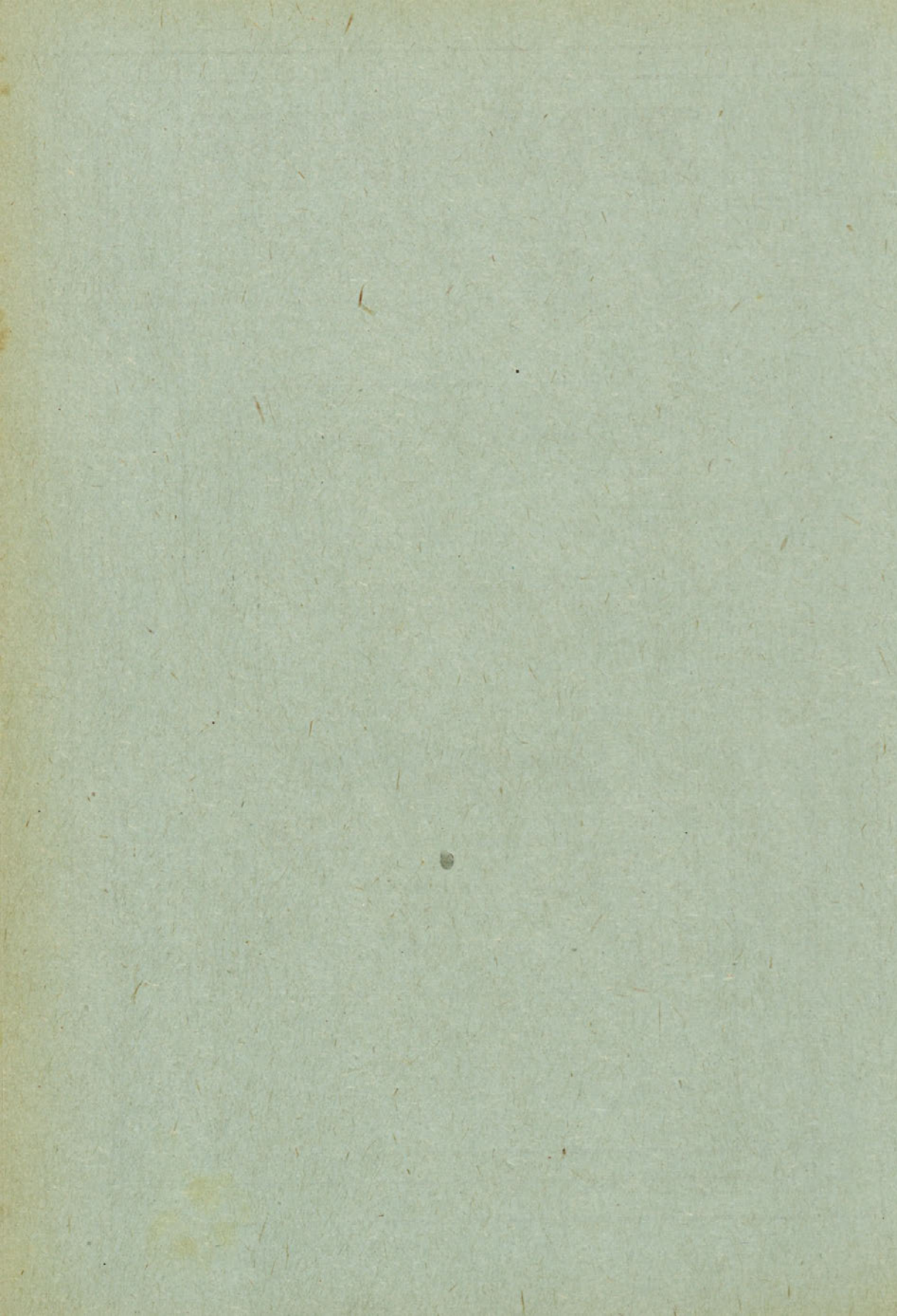
1. dne vsakega meseca

Uredništvo in upravništvo :
Gorica,
Riva Piazzutta 18.

V GORICI, 1. aprila 1925

Izdaja Zbor svečnikov sv. Pavla. Urejuje Stanko Stanič, kurat
Tisk Zadrúžne tiskarne

ZBORNİK

SVEČENIKOV Sv. P. in ZAJEDNIC S. J.

Uredništvo :
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Izhaja :
1. dan vsakega meseca.

Jedan liberalni svećenik proti katoličkom listu.

Nedavno je u Zagrebu izdao prof. dr. Dane Gruber knjigu pod naslovom »Povijest Istre«. Toj povijesti nadodana je rasprava »Narodni preporod u Istri«, koju je napisao prof. Vjekoslav Spinčić, bivši istarski narodni poslanik u Beču i u Poreču.

Dok ocijenu Gruberove »Povijesti Istre« prepuštamo stručnjacima, ne možemo nikako mimoći Spinčićevu raspravu, koja se je dotakla našeg »Pučkog Prijatelja« i blagopokojnog velikog biskupa Mahnića.

Prof. Spinčić spominje »Pučki Prijatelj« odmah iza Kostićeve izdajničke »Prave naše sloge«, a to je učinio s razloga, da bi čitaoci dobili utisak, kako da obje novine spadaju u istu kategoriju. Ondje na str. 270 piše Spinčić ovako:

»Kao gospodarski list bio je godine 1898, osnovan »Pučki Prijatelj«, i izlazio je najprije u Krku, onda u Pazinu. Kao list za pospješivanje gospodarstva dobivao je po priznanju samih njegovih ljudi potporu od austrijske vlade. List se je ali bavio i politikom, osobito domaćom. Neko doba, naročito od g. 1910. dalje napadao je, gdje je mogao, »Našu Slogu«, hrvatsko-slovensku stranku, zastupanu u političkom društvu za Hrvate i Slovenice Istre, te klub hrvatsko-slovenskih zastupnika u Istarskom saboru. Bez ikakova razloga objeđivalo se je kao »framasune« ljude oko Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru, iste ili jednake onima, koji bijahu kod »Naše Sloge«, što su izlazile okolo g. 1914. na Rijeci i bile podupirane od austrijske vlasti.«

Tim riječima optužuje prof. Spinčić i »Pučki Prijatelj« i »Riječke Novine«, a time i njihovog osnivača biskupa Mahnića radi narodne izdaje.

To je tršćanska »Edinost« odmah pograbila kao kakvu delikatesu. Mi se na to ne bismo osvrtni, kad ne bi ona bila naglasila, da je to pisao *katolički svećenik*. Da, katoličkih svećenika imade i među hrvatskim reformašima. Među novopečenim starokatolicima njemačkog izvora jest katolički svećenik Kalogjera dapače »biskup«. Zašto pak se ne spominje to?

Upravo zbog toga smo prisiljeni, da se time pozabavimo u našem staleskom glasilu, da naša subraća, koji su preveliki optimisti, vide, kamo plovimo s liberalnom politikom.

Neka katolički svećenik Spinčić zahvali to svojim dragim i intimnim prijateljima kod liberalnih novina. Na Spinčića kao bivšeg poslanika ne ćemo se obazrijeti. Moramo pak prosvjedovati, da se zlorabi katoličko svećenstvo kao takovo.

Odgovoriti moramo obzirom na blagopokojnog biskupa Mahnića, koji se sam ne može braniti.

Radi njega iznosimo činjenice, da se vidi, gdje je vjera, a gdje nevjera.

Ponajprije moramo naglasiti, da se je Spinčić kao profesor i poslanik odlikovao uvijek u liberalnom duhu, koji je usisao na sveučilištu u Pragi. U potrebi i nuždi družio se je i sa katoličkim muzevima u bečkom parlamentu, ali kao katolički svećenik nije nastupao, koliko je nama poznato. Uza sve to čini nam se čudnovato, da ne može još sada, kad smo Hrvati i Slovenci tako žalosno raskomadani, oprostiti onim svojim sunarodnjacima, koji su si dozvolili imati nekoliko drukčije — da ne kažemo korektnije — mišljenje u vjerskom, narodnom i socijalnom pogledu, nego on.

Kome može da predbac, pa i neizravno, izdajstvo nad narodom? Možda biskupu Mahniću ili drugima, koji su zastupali katolička i narodna načela u javnom životu? Zar nije tako radio i biskup Dobrila?

Zar je bio anacionalni rad — da upotrijebimo izraz prof. Spinčića — pravilno obnovošenje glagoljice u krčkoj biskupiji, gdje se je to izvelo veoma teško i proti volji bečkih vladajućih krugova? I još predbacuje Mahniću, da je bio u službi austrijske vlade!

Zar je bio protunarodno osnivanje »Dačkoga doma« u Pazinu, proti kojemu se je toliko borila liberalna hrvatsko-slovenska inteligencija sa dr. om Zuccenom na čelu?

Zar je bilo na štetu hrvatskog naroda osnivanje »Staroslavenske akademije« u Krku?

Sto su samo tri glavna i velika rada, koja je zasnovao veliki Mahnićev duh. Ako mu nije sve pošlo za rukom kao n. pr. konvikt u Pazinu, nije Mahnićeva zasluga zbog toga nimalo manja.

Dosljedan svojemu uvjerenju bio je biskup Mahnić i na koncu svojega života. Dočekao je svršetak kao junak. Nije pobjegao, premda je predvidio, šta ga čeka. To ga je stajalo i života. I sada katolički svećenik Spinčić baca kamenje na njegov prerani grob, premda znade, kako je pokojnik mislio i glede ustrojstva države SHS.

Tragičan je bio svršetak Mahnićevog življenja. Umro je kao mučenik, izgnanik pod krovom nadbiskupa dr. a Bauera u Zagrebu, gdje je i prof. Spinčić istodobno uživao blagodat gostoljublja. Zbog toga nam je toliko manje razumljiv njegov napadaj na blagopokojnog biskupa Mahnića, koji se ne može sada braniti.

U narodni grijeh ubraja prof. Spinčić biskupu Mahniću osnivanje »Pučkog Prijatelja«. Taj je bio ispočetka samo kulturni i socijalno-gospodarski list, koji je izlazio svakih petnaest dana. Kad bi i bio za taj list dobio kakvu potporu, to još ne bi bilo protunarodno. Hrvati u Istri *nijesu* do tada imali takav list, pa ga je zato narod rado čitao. Može li to zanijekati prof. Spinčić? Zašto pak ga nije on osnovao? Pa ako mu je ta neznatna pot-

pora obzirom na promicanje gospodarstva i bila dana od nepravde njemačke Austrije — što mi ne vjerujemo — zar bi to bio zločin? Ta i naš je narod plaćao poreze!

Zar nijesu također učitelji i profesori slov.-hrv. narodnosti dobivali nagrade, da pišu školske knjige i to u strogo austrijskom duhu? Pa ipak im Spinčić nije zamjerio zbog toga, jer su bili liberalnog mišljenja. *Prof. Spinčić sam se je odlikovao kao pisac u knjizi »Österreich in Wort und Bild«.* Zar nije prof. Spinčić dozvoljavao, da se u istim knjigama, u kojim je bilo opisivano življenje austrijskog cara, opisuju njegov život i rad? To se biskupu Mahniću nije dogodilo nikada.

Usprkos toga on je uzvišen i klasičan u narodnosti, biskup Mahnić i njegova struja jesu naprotiv protunarodni.

Biskup Mahnić pisao je proti svakoj stranci, koja se nije držala korektno vjerskih načela, pa tako i proti prof. Spinčiću. To nije biskup Mahnić nikada učinio iz protunarodne nakana. Spinčićeva tvrdnja je *prosta kleveta*. Ta nema samo prof. Spinčić patent na narodnosna načela! Gdje je pak dr. Laginja? Spinčić ga veoma malo spominje u svojoj raspravi. Možda to ne bi bilo historički?

Prof. Spinčić je rado oprostio nekima — nomina sunt odiosa, — koji su nekada potajno ili javno simpatizirali sa već spomenutim narodnim izdajicom dr. om Kostićem, jer su se opet vratili u njegov tabor. Za biskupa Mahnića i njegove sumišljenike vrijede druge mjere.

Prof. Spinčić udara u svojoj »historičkoj raspravi« osobito na tjeđnik »Pučki Prijatelj«, koji još izlazi u Trstu. Spinčiću moramo reći, da je struje oko »P. Pr.« bila ona vojska, koja je u vrijeme njegovog vladanja u Istri kao političara izvršavala najviše sitnog rada u narodnoj borbi te je bila za to izvrgnuta i persekucijama austrijske vladice. Podsjećamo samo na borbu za uporabu hrvatskog jezika kod službe Božje. To je za Spinčića sada »historički anacionalno, potkupljeno od Austrije«. Možda još ne zna prof. Spinčić, koji je tada najviše doprinesao tome, da je bilo to šakaljivo pitanje povučeno sa dnevnog reda. Njegova zasluga nije bila. Bila je pak to zasluga rodoljuba iz okolice biskupa Mahnića, koje sada hoće prof. Spinčić prikazati kao protunarodne.

Profesor Spinčić zamjera »Pučkom Prijatelju«, da se je bavio politikom. Da, to je bila kulturna politika. Navesti treba činjenicu, da je uzgoj na srednjim školama bio proti pozitivnom kršćanstvu. Za to je mladež zapustila gimnaziju, ako ne posvema protivna kršćanstvu, ipak u najvećoj mjeri indiferentna. Đaštvo se je smjelo zagrijevati za neko magleno pravoslavlje, a nikako ne za katolička načela. Takve su bile i hrvatske gimnazije. Plodove zanjemo mi Hrvati i Slovenci u Italiji. Mi smo skoro bez svojega svećenstva. Na sve to nije smio šutjeti »Pučki Prijatelj«, kao glasilo Hrvata, koji se drže katoličkih načela. I sreća je, da nije šutio. Bilo bi za nas još gore. Samo ono amateur-kršćanstvo, kakvo se je prakticiralo među inteligencijom, bilo bi još više uništilo Slovence i Hrvate u Istri.

Prof. Spinčić svraća u svojoj raspravi »Pučkom Prijatelju« osobitu pažnju. I doista se je on među

narodom najviše učvrstio i osposobio za tešku borbu u najnovije vrijeme u onom dijelu hrvatskog naroda, koji je pripao Italiji. Spinčić je nehotice postao Balaam redivivus. »P. Pr.« nastavlja u no-voj državi svoje djelovanje po istim načelima, kako je započeo za dobe biskupa Mahnića. Plodovi su vidljivi. Gdje je narod uzgojen po »P. Pr.«, ondje ide rado u crkvu i bori se za svoj materinji jezik u crkvi kod službe Božje. Upravo u zadnje doba moramo se diviti odlučnom nastupu sumišljenika »P. Pr.« za crkveno pjevanje u hrvatskom jeziku, dok liberalni pristaše prof. Spinčića gube vrijeme u kavanama velikih gradova. Mi im toliko ni ne zamjeravamo. Nemaju smisla za pravo praktično kršćanstvo. Katolička crkva deveta im je briga, izim kad im služi u svrhu taktike. »P. Pr.« preći će sa svojom vojskom preko njih na dnevni red. Sumnjičenje liberalne braće, da su oni, koji optiraju za Italiju, bezdomovinci, ne plaši nikoga. To su fraze, i ako dolaze u ustiju poslanika iz dobe stare Austrije.

Uspjeh djelovanja »P. Pr.« je i taj, da se je osnovalo za Hrvate u Italiji »Društvo sv. Mohora«, koje je već prve godine svojega života rasposlalo među narod preko 7.000 korisnih knjiga literarnog i gospodarskog sadržaja, što se nije dogodilo u »klasičnom preporodu« za dobe prof. Spinčića, kad je bio broj liberalne inteligencije u Istri velik. Novine stranke prof. Spinčića nijesu ni slova pišnule o tom kulturnom poduzeću. Urednici tih listova agitirali su naprotiv privatno proti društvu. Tako se radi za narod.

»Pučki Prijatelj« i njegova struja veoma su zadovoljni sa tim dosadanjim uspjehom. Bi li bilo to moguće, kad načela »P. Pr.« ne bi bila odgovarala duši naroda?

Tako će se raditi i unaprijed bez obzira na to, što će reći o historički spisi, slični onomu prof. Spinčića.

Žalimo samo to, da je za to dao svoju desnicu Spinčić, kao svećenik. Spis »Preporod naroda u Istri« nije istinita povijest, nego tendenciozan izvještaj, da se po svijetu ozloglasi »P. Pr.« kao protunarodan list. To je po uputi Mefista u Zagrebu, koji »silno« trpi na odličnom mjestu kao istarski izagnanik.

Očitali smo u kratko djelovanje »Pučkog Prijatelja«, kao glasila katoličke narodne struje među Hrvatima u Italiji. Naveli smo i uspjehe.

Kakvi su pak plodovi liberalne recimo Spinčićeve struje?

Za to nek posluži ovo: u »Mladom Istraninu«, koji izlazi kao prilog hrvatskog liberalnog tjeđnika »Istarska Riječ«, tiskan je u br. 18. od 11. 9. 1924. članak: *Dvije vjere*. U svrhu informacije donajamo ga doslovce. Evo ga:

»U jednoj pustinji živjela dva pustinjačka: kaludjer (kršćanski samostanac) i derviš (muslimanski redovnik). Svakoga dana, kad bi završili svoje molitve, otišli bi na obližnji izvor za vodu. Tu bi zapodjeli razgovor o vjeri i počeli jedan drugog uvjerjavati: čija je vjera bolja i ko e od njih dvojice na boljem putu. Tako bi, riječ po riječ, došlo do prepirke, a od prepirke do svađe, pa kad ne bi ni to bilo dosta onda bi jedan drugome razbijali tikon o glavu. Poslije toga rastali bi se zado-

voljni, što su imali snage, da do kraja brane svoju vjeru.

Nekoliko dana zatim dolazio je derviš na izvor, ali kaludjeva ne bješe. Derviš se zabrinu, što onoga nema, pa podje s punom tikvom kaludjerovoj kolibi. Kad tamo, a kaludjer leži bolestan, prebolestan, u uručici i jedva izgovori: »Vode, za živoga Boga, izgorjeh, pogiboh!»

Derviš, videći kaludjera u takvom stanju, pritrča s vodom govoreći: — »Bože! šta je to od tebe?« Napoji ga, umi ga i rashladi, po ota kraj njega za vse vrijeme bolesti.

Tek što kaludjer ozdravi, razbolje se od iste bolesti i derviš. Kaludjer sad ne pusti derviša, nego ga je pazio i liječi, dok poslije mjesec dana i ovaj ne ozdravi.

Kad ozdraviše obojica, onda će oni jedan drugome reći: — Brate, nije šala, pustinja je ovo. Mi smo ovdje jedan drugome u nevolji i otac i majka. Ostavimo se svadje i prepirke, pa budimo dobri sujedi i prijatelji! — I tako poslije proživješe dugo i mirno u ljubavi.

Naposljeiku umre derviš. Kaludjer ga lijepo sahrani i oplache kao svoga najvjernijeg druga. Ali, budući da nije smio ostati sam u pustinji, premjesti se u blizinu, kod tri druga pustinijska, kaludjera. No ipak je često pohadjao grob svoga druga, derviša. Kad ovi kaludjeri to saznadoše, posumnjaše u njegovu pravu vjeru.

Ubrzo i sam umre. Na samrti reče: Pravedni i blagi Bože, neka bude moja duša s dušom derviševom! Čuvši to, kaludjeri, još više posumnjaše u njega i ne htjedoše da ga sahrane, nega odoše da pitaju biskupa.

Biskup, koji je znao za pravednu dušu kaludjerovu, naredi, da ga sahrane kao kršćanina, a i sam dodje na pogreb, da dokaže, koliko je siromah kaludjer bio dobar kršćanin i dobar drug i čovjek, kad je toliku ljubav pokazivao prema svome drugu — dervišu.

Svi su ljudi sinovi jednoga Boga; cni su braća. Sve su vjere dobre, kad su ljudi dobri, kad imaju ljubavi prema bližnjem.

Brat je mio, koje vjere bio.

»Mladi Istranin« izdaje tajnik bivše »Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru«, dakle učenik prof. Spinčića, njegova desna ruka kao predsjednika.

Mi ne ćemo »Družba sv. Ćirila i Metoda« u narodnom pogledu. Podupirali su je i pristaše »P. Pr.«, premda je u zadnja vremena svojeg opstanka zaplovlila u liberalne vode.

Pitamo pak, je li to štivo za katoličku djecu? I takvi spisi dijele se besplatno među hrvatsko ljudstvo. U tom članku izražena su načela liberalne hrvatske struje, čija su glasila »Edinost«, »Istarska Rijeka« i »Novice«. To su glasila apsolutne narodnosti, ako tu i tamo ne zahtijevaju prilike nešto oportunizma. Ta su glasila simpatična prof. Spinčiću, te su »klasično« narodna.

Sve drugo, što nije bezuvjetno u skladu s timia, jest anacionalno. Na taj se način pripravlja narod posve jasno za raskol. To je pak upravo svrha članka »Dvije vjere«.

»Zadružna zveza« v Trstu je na pr. prigodom zadnjeg zadružnog tečaja vodila svoje djake na

pravoslavno blagodarenje (služba Božja). Doći će vrijeme, kad će se i u tom pogledu još nešto okriti, Gradiva je dosta.

Svaki imade slobodnu volju.

Mi ćemo ostati na dosadanjem stanovištu, pa nek to opisuje prof. Spinčić, kako ga volja. Historija suditi će i njemu.

L. Kos.

O zedinjenju cerkva.

Moli in delaj! pravi pregovor. Moliti in delati moramo za zedinjenje cerkva. V prvi vrsti moramo mi katoliški Slovani moliti in delati za zedinjenje pravoslavne cerkve s katoliško. Sv. oče papež nam je naročil devetdnevnicu od 18.—25. januarja za zedinjenje cerkve. Gotovo smo pri tej skupni in javni molitvi imeli obrnjen svoj pogled v prvi vrsti na naše pravoslavne brate, Bog usliši naše molitve!

Ako pa hočemo, da se bodo naše srčne želje kedaj izpolnile, moramo na tem polju tudi delati.

Lanski Višegradski shod za zedinjenje sv. cerkve je imel lepe uspehe. Kakor smo brali in kakor so poročali je zagotovil lepe sadove. Najbrž pa tudi zadnji Višegradski shod ni še dosegel one višine požrtvovalnega stremjenja, ki se je že pokazalo pod Levom XIII.

V tej dobi dobimo nekatere prepričano navdušene in neumorne delavce — za veliko idejo zedinjenja. Neutrudljiv delavec v vinogradu Gospodovem je bil v tej dobi Vladimir Sergejevič Solovijev, najgloblji in največji ruski mislec, priljubljen pesnik, krščanski mistik, ki je združeval z obširnimi znanjem tudi globoko in živo vero.

V nekem sobesedovanju (v disputaciji) mu je visoki grof Tolstoj z Jasne Poljane dejal: »Opravili bi tudi brez angelov.« On pa mu je odgovoril: »Ne, ne morem si predstavljati vladarja brez služabnikov.« Z nekaj čez dvajsetim letom je bil Solovijev že profesor na univerzi v Moskvi. Zapad ga pozna večinoma po prizadevanju za zedinjenje cerkve, vzhod se klanja pa še dandanes njegovemu veleumu. Ta mož vstaja in nikakor noče s pozorišča. Ruski listi napolnjujejo predale z njegovim imenom. Prav je, da vstaja njegov duh in da združuje okrog sebe plemenite duše, ki resnično iščejo in Boga ljubijo. O Vladimiru Sergejeviču Solovijevu se je izrazil vladika Strossmaier, njegov najboljši prijatelj: *Anima candida, pia ac vere sancta*.

Vsled tega bi smeli predlagati, da se Vladimir Solovijev prišteje med blažene, da se kanonizira. Trumoma obiskujejo inteligentni Rusi njegov grob v Moskvi, ki hrani drage ostanke nepozabnega učenika in prijatelja.

Sedanji sv. oče Pij XI. je ob neki priliki izrazil željo, — kakor sem čital v reviji »La rivista delle missioni« — da bi mu predlagali kakega profsorskega predstavitelja za proces kanoniziranja. Z vladiko Strossmaierjem bi lahko rekli: »Eto vam svetnika, ki bode predstavitelj-zavetnik profesor-

jev, učenjakov, inteligentov, a obenem predstavitelj-zavetnik zedinjenja pravoslavne in katoliške cerkve.

Da se pa nikomur ne bo zdelo čudno, da se kdo predrzne izraziti željo, naj bi tega Rusa prištevati med svetnike, moram povedati, da je Vladimir Solovijev pred pričami prestopil v katoliško cerkev v kat. kapeli v Moskvi l. 1896.

Umrl je ta veliki mož l. 1904., upchan, izdelan in izmučen od truda in bolezni — v pismih, ki jih je pisal prijateljem večkrat omenja, da ga je že vzhajajoče solnce večkrat dobilo pri knjigah in pri spisih — potrj na duši, ker ga njegov narod ni hotel poslušati in se vrniti v pravo Kristusovo cerkev. Vscobčo ljubezen in spoštovanje mu izkazuje ruski narod po njegovi smrti. Dal Bog, da bi njegov veliki narod vsaj sedaj v veliki stiski poslušal glas svojega največjega misleca, prijatelja in sina.

Da bode, preč. sobratje, boljše spoznali Solovijevo veliko, zlato, plemenito in sveto dušo, vam hočem v prevodu podati nekaj pisem, ki jih je pisal vladiki Strossmaierju. Iz pisem bomo najbolje spoznali veliko dušo.

Prvo pismo:

Moskva. Na dan Brezmadežnega Spočetja Pre-svete Device 1885. leta.

Preč. in Prevzv. vladika — Milostljivi Nad-pastir!

V veliko radost mi je bilo prejeti od Vas drago pisanje in ljubeznivo povabilo.

Ako bo Bogu všeč, ob koncu sedanje zime pridem v Zagreb in v Djakovo, da vas osebno spoznam, da se Vam poklonim in prejmem blagoslov od znamenitega služabnika cerkve in delavca za slovanstvo in da slišim Vaše misli in nasvete glede občega velikega dela — zedinjenja cerkva.

Od tega zedinjenja je odvisna usoda Rusije, slovanstva in vsega sveta. Mi pravoslavni Rusi in ves vzhod ne moremo nič storiti, dokler ne zgladimo (zravnamo) greha cerkvenega razdeljenja, dokler ne damo dolžne oblasti prvo posvečeni (po rusko: prvosvjaščenničeskoj). Ako je Rusija in slovanstvo novi »Dom Davidov« v krščanskem svetu, moramo vedeti, da je sam Božanstveni Ustanovitelj Davidovega kraljestva prejel sv. krst od Jazneza iz rodu Aaronovega — predstavitelja duhovništva, »kajti tako se nama spodobi izpolniti vso pravičnost« (Mat. III. 15.)

Sree moje gori od radosti pri misli, da imam takega rokoveditelja kakor ste Vi. Bog naj ohrani na mnoga leta Vašo dragoceno glavo v blagor cerkve in naroda slovanskega.

Mnogo bi imel pisati, pa Tebi nečem s črnolom in peresom pisati; saj upam, da Te bom videl in da bom s Teboj iz oči v oči govoril.

Izproseč si Vašega nadpastirskega blagoslova, ostanem Vašega Preosvjaščentstva pokorni sluga
Vladimir Solovijev.

Zahvala.

Za bolnega in onemoglega sobrata M. K. daroval sobrat Val. Knavs, Logje, 10 lir. Bog plačaj!

Procesije in državni zakonik.

Italijanski zakon o javni varnosti z dne 30. junija 1889. določa v II. poglavju glede verskih obredov zunaj cerkv in cerkvenih procesij sledeče:

Člen 7. Kdor vpripori ali vodi verske obrede ali kako drugo bogoslužno dejanje zunaj kraja, ki je za to določen, ali kdor vodi cerkvene ali svetne procesije po javnih poteh, mora o tem **obvestiti** krajevno oblast javne varnosti vsaj 3 dni poprej — sicer je kaznovan z globo L. 100.—

Člen 8. Krajevna oblast javne varnosti sme iz vzrokov javnega reda ali javnega zdravstva prepovedati procesijo ali druga bogoslužna dejanja kakor v členu 7. a **mora** obvestiti o tem priglasevalca vsaj 24 ur poprej.

Člen 9. Te odredbe pa ne veljajo za spremstva sv. popotnice in za pogrebe — v kolikor ni lokalna policija glede teh dala posebnih odločb (na pr. v mestih, kjer so le gotove ulice odločene za pogrebne sprevede, ali pogrebi za časa epidemij).

Izvršilna odredba z dne 8. nov. 1889. k gornji postavi določa:

Člen 5. **Obvestilo**, o katerem govori člen 7. postave, se mora izvršiti **pismenim** potom z naznanilom dneva, ure, poti in cest, po katerih se bo vršila procesija, in kraja, kjer se konča. To naznanilo mora biti podpisano od prijavljavca ali prijavljavcev.

O tem obvestilu se sme zahtevati potrdilo krajevne oblasti javne varnosti, da je bilo obvestilo ob tej in tej uri res izvršeno, in oblast je dolžna to obvestilo dati.

Člen 6. Imenovana krajevna oblast sme iz vzrokov javnega reda predpisati procesijam čas in pot, po kateri naj se pomikajo, in o tem obvestiti prijavljavca vsaj 24 ur pred začetkom procesije.

Poudarjam še enkrat — za procesije ni treba vlagati nobenih prošelj, ampak zadostuje **navadno obvestilo na nekolekovanem papirju** (Kasacijsko sodišče v Rimu 14. junija 1890. in glavna direkcija Demanija 16. maja 1890.)

Je pa potrebno obveščati oblast od slučaja do slučaja in ne zadostuje naznanilo procesij celega leta, storjeno ob začetku leta. (Kas. sod. Rim 17. januarja 1910, ki je preklicalo svoj nasprotni sklep z dne 5. septembra 1890.)

Prefekti ne smejo prepovedati procesij na nedoločen čas. (Kas. sod. Rim 30. junija 1890.)

Da bo v procesiji igrala tudi godba, je treba v obvestilu posebej omeniti, sicer se razume, da je bila naznanjena procesija brez godbe. (Kas. sod. Rim 19. avgusta 1893.)

Kaj pa se razume pod imenom procesija? Kas. sod. v Rimu je 22. aprila 1897. določilo takole: »quel procedere, quell' andare avanti, che si fa da più persone, di cui le une seguono le altre in un certo ordine percorrendo le vie pubbliche per uno scopo ecclesiastico«.

Bistveno znamenje cerkvene procesije pa je — križ pred procesijo, sveta oblačila duhovnikov in nošnja raznih zastav in sv. podob v procesiji.

Zato ni procesija, četudi bi vrsta duhovnikov v svojih navadnih oblačilih šla po cesti, moleč glasno molitve. (Kas. sod. Rim 27. februarja 1897.)

Ni procesija spreved, ki gre čakati škofa, ko pride na kanonično vizitacijo, čeprav so duhovniki v cerkvenih oblekah. (Kas. sod. Rim 17. aprila 1902.)

Ni procesija, če gre kako katoliško društvo, četudi v redovnih vrstah, na izlet in čeprav zraven trobi rog. (Kas. sod. Rim 16. aprila 1902.)

Ni procesija, ko gre duhovnik blagoslovljati hiše po vasi. (Kas. sod. Rim 24. junija 1890.)

Je pa procesija — spreved škofa v večjem stilu (corteo straordinario) iz župnišča v cerkev in po končani slovesnosti iz cerkve v župnišče »perche la sua forma richiama l'attenzione e il concorso del pubblico«. (Kas. sod. Rim 16. januarja 1900.) — Bo treba tedaj tudi to naznanjati v krajih, kjer je župnišče oddaljeno od cerkve.

Je tudi procesija spreved ljudstva in duhovnikov ob prenosu kake sv. podobe iz ene cerkve v drugo, četudi bi duhovniki prisostvovali le v ne-cerkveni svoji obleki. (Kas. sod. Rim 27. aprila 1916.)

Končno še vprašanje: Kdo je krajevna oblast javne varnosti? Pisec tega ima v vasi orožniško postajo in sedež županstva. Ob neki priliki ti dve oblasti sami nista vedeli, katera izmed njih je pooblaščen sprejeti tozadevno obvestilo za bodočo procesijo. Po mojem mnenju je pa pod tem imenom mišljeno županstvo.

Toliko v točno informacijo sobratom glede zadeve procesij, ker se gotovo marsikdo nahaja v okoliščinah, ki naravnost terjajo, da pozna do pičice to postavo in jo tudi do pičice izpolnjuje, saj je 100 lir danes že občutna svota v duhovniškem letnem proračunu.

Novak, dekan.

Dr. M. Brumat.

Misijonska misel.

Ta misel napreduje, hvala Bogu, vrlo po vseh deželah. Mi zaostajamo. Zdi se, da nas celo ital. del naše škofije prehaja. Kako so naši Italijani v tem pogledu vneti, nam priča med drugim tudi dejstvo, da prireja vodstvo njihove U. M. C. v Gorici in po Furlaniji pogostoma skioptična predavanja o misijonih. Ljudstvo kaže za taka predavanja veliko zanimanje. V nedeljo 16. januarja (te vrste so bile že naslednji teden pisane) je imel v Gorici tako predavanje o. Mihael Franco, ki deluje že nad 20 let v Ugandi. Predavanje je trajalo 2 uri in pol. Sala Verdi je bila nabito polna. Občinstvo je poslušalo, gledalo in občudovalo stvariteljsko delovanje misijonarjev med pogani z napeto pozornostjo in je bilo večkrat do solz ginjeno.

Sobratje, ne zaostajajmo! Skrajni čas je, da se tudi mi oklenemo tega najbolj idealnega in za naše versko prerodenje samo najbolj učinkovitega katoliškega udejstvovanja.

Kot misijonski delegat za naš del škofije vas ponovno opozarjam na sledeče stvari:

1. Razširite čimbolj med našim ljudstvom tako lepe in izpodbudne »Katoliške misijone«, ki jih izdaja misijonišče v Domžalah Stanejo le 4 lire. Uprava je v Ljubljani, Tabor 12. Škoda je za vsako številko tega glasila, ki ne pride do naših vernikov. Dopovejmo že vendar sebi in svojim, da je denar v koristnem berivu najbolj dobičkonosno naložen. Podčrtam: Naša dolžnost, sveta dolžnost je, da širimo tak tisk. Alarmirajte Marijine družbe in prosvetna društva za propagando.

2. Naročite si takoj 1. zvezek Misijonske knjižnice v Ljubljani Tabor 12. Stane s poštnino 4 lire. Dobi se pa tudi v naši knjigarni. Naslov temu zvezku je: »Prvi slovenski misijonski tečaj v Ljubljani 1924.« Vsebuje zelo praktične članke, ki nam bodo koristni za predavanja in pridige o misijonstvu. Evo vam nekoliko naslovov: Utemeljitev misijonske misli, Misijonska misel med izobraženci, Misijonska misel med učiteljstvom, Sedanje stanje in bodoče naloge poganskih misijonov, Misijonska misel v cerkvi in šoli, Misijonska misel v družinah in društvih itd.

3. Zelo vredna, da jo priporočim, je tudi knjiga, ki jo je izdala U. M. del C. in I. v Bergamo Via S. Antonino 11. Spisal jo je vneti propagandist dr. Cesare Carminati. Naslov ji je: Breve corso di conferenze missionarie.

4. Prav toplo vam polagam na srce, da prepoznate svojo katehezo z misijonsko mislijo. Koliko lepih in izpodbudnih zgledov najdete že v »Katoliških misijonih« in v »Misijonskem koledarju«, ki bi zamogli mlada srca navdušiti za Jezusa, njegovo sveto vero in za pomoč nesrečnim poganom, ki Jezusa še ne poznajo in ga ne morejo ljubiti.

Sobratje, ne obotavljajte se, kajti agitur de re quam maxime nostra!

Dr. M. B.

Obhajali smo v kratkih letih že tri frančiškanske sedemstoletnice, namreč ustanovitve treh frančiških redov (moškega, ženskega in spokornega ali tretjega). Letos obhajamo četrto, to je vtisnjenja ran sv. Očaku.

Pij XI., ki letos obhaja lastno frančiškansko petdesetletnico, ko si je nadel obleko spokornega reda sv. Frančiška, je na frančiškanski god porcijunkulskega odpusta napisal znamenito apostolsko pismo o vtisnjenju sv. ran, naslovljeno na kardinala Giorgi, ki je pokrovitelj frančiškanskega reda in bo predsedoval slovesnostim na gori Verni od 14. do 17. septembra.

Sv. Očeta boli, da naturalizem vedno bolj prodira v krščansko družbo, da mnogi kristjani žive, kakor bi bili sovražniki križa Kristusovega. In vendar je za zveličanje potrebno, zatajevati se, vzeti križ na ramo in za Kristusom hoditi. Kteri so pa Kristusovi, so svoje meso križali z grehi in željami vred. Sedemstoletnica vtisnjenja ran sv. Frančiška naj med ljudstvo nazaj prinese ljubezen do križa.

Sv. Cerkev je sprejela dogodek v liturgijo, da bi ljudje globlje premišljevali skrivnosti odrešenja, vzljubili križ in se našli skupaj v bolečinah Kristusovih.

Po zgledu sv. Frančiška naj bi ljudje dopolnjevali, kar manjka trpljenju Kristusovemu. Tako se bodo mogli ustavljati trojnemu poželenju. Te na-

uke naj si kličejo v spomin ob tej obletnici frančiškanske družine vsi verniki, ki jo bodo obhajali po frančiškanskih cerkvah ali celo na sami Verni.

Svetiščem na gori Verni podeljuje sv. oče nekaj privilegijev za vedno, nekaj samo za letošnje slovesnosti; v vseh frančiškanskih cerkvah pa odpira studence odpustkov za jubilejske devetdnevne in tridnevne: vsak dan 7 let in 7 kvadranten, zadnji dan popolni odpustek za navadnimi pogoji.

Malo jih bo izmed nas, ki bomo mogli pričujoči biti pri teh večdnevnicah. Te-le sklepe bi pa morda več ali manj vsi sobratje mogli izpolniti:

1. Križevo nedeljo ali pa kvaterno vernemu ljudstvu povedati, kar je papež pisal kardinalu.

2. Kdor je tretjerednik, naj ob tej priliki vzpodbudi v sebi duha zatajevanja in pokore; kdor ni tretjerednik, naj ga ta sedemstoletnica privabi, da pristopi.

3. Povečati naklonjenost tretjemu redu med ljudstvom; kjer je skupščina ustanovljena, je za to več prilike, nekaj se je najde povsod.

4. Prepričati se, da bi bil status personalis v frančiškanskih samostanih po tej naši zemlji drugačen, ako bi bili mi in naši ljudje znali pripraviti ugodnejša tla za redovniške poklice. Zamujemo skušajmo dohiteti.

Kulturni boj v deželi.

Vse zaman, da bi si zakrivali oči pred dejstvom. Kulturni boj, ki so ga naši svobodomiselni elementi tajno in previdno že dolgo pripravljali, se je razvnel na vsej črti. Začetek je bil dan s pismom poslanca dr. Josipa Wilfana. Sobratom je večinoma znana velikosrčna ponudba, ki jo je naš Zbor svečnikov stavil pismeno omenjenemu gospodu za delovanje duhovščine pri Edinosti sploh. Mi smo odklonili vsakršno strankarsko udeleževanje, pač pa smo hoteli skupnega dela na krščanskem in narodnem programu. Gospod dr. Josip Wilfan pa je odgovoril s sicer vljudnim, a jasnim pismom, v katerem se je sicer izrekel za skupno delo, toda na brezverski podlagi. To usodno pismo je razdelilo našo javnost v dva tabora: eden je krščanski, drugi brezverski na zunaj, v bistvu pa protiverski. V naslednjem naj podamo le nekaj epizod iz poteka borbe.

Dočim smo se mi izrekli za Prosvetno zvezo, ki naj bi združevala vsa izobraževalna društva na krščanski, narodni in demokratični podlagi, je dr. Josip Wilfan soustanovil in bil na prvem obnem zboru »Prosvete«, ki je brezverska Zveza prosvetnih organizacij. Brezverska v teoriji, v praksi pa je protiverska organizacija. Pri Prosveti združena društva programatično prirejajo ob nedeljah izlete, tekme in tako onemogočajo članom udeležbo pri sv. maši. Po večini se končajo vse njihove prireditve s plesom, dočim društva pri »Prosvetni zvezi« načeloma ne prirejajo plesov. Mladina pri »Prosveti« je vsa v bistvu antikrščanska, proticerkvena po vsej vzgoji. Ni odveč, da poudarjam, da se po teh društvi tudi v postu pleše. Edinost pa vabi na take prireditve v znano dvorano »Modugno«. Toliko na prosvetnem polju.

V politiki in na časopisnem polju ni dosti boljše, le da imajo tu previdnejšo taktiko, da bi se ne zamerili tistemu delu duhovščine, ki še vedno ni odprl oči. Vzemimo n. pr. kar liste tega meseca! Vsakdo, ki pozna »Pučki Prijatelj«, ve, da je to resen in jako čislán krščanski tednik. »Eдинost« od 20. marca t.l. ga slika v najgrši luči in sicer na tak rafiniran in podel način, da se človeku kar gabi. Da bi duhovski stan osramotila, piše, da je urednik tega lista neki duhovnik, dasi je znano nam in še veliko bolje njim, da je urednik »Pučkiga Prijatelja« neki pravnik. »Eдинost« piše, da ona ne napada onih vrednih svečnikov, ki so narodni, ampak le one, ki da v sedanjih okolištinah niso zaščitniki ljudstva, in da proti takim je in bo nastopala. To je grdo obrekovanje, zakaj ne mi ne ona ne poznamo nobenega slovenskega in hrvaškega duhovnika, ki bi ne bil zaščitnik našega ljudstva, pač pa poznamo — žal — nešteto lajkov, ki . . . (beseda nam zastaja).

V številki 26. marca napada »Eдинost« šempestersko zadrugo, v kateri je odbornik tudi ondotni kurat, ker ni hotela oddati dvorane nobenemu brezverskemu društvu v porabo. V tem društvu je član celo mož, ki je izstopil iz cerkve. Odbor tega društva je navzlic izrecni nasprotni prošnji sklenil, da ne izključi iz društva verskega odpadnika.

Očitno je, da smo sredi kulturnega boja. Na kateri strani je mesto za vsakega poštenega duhovnika, je jasno. Prosim uredništvo »Zbornika«, da nadaljuje z rubriko »Na braniku« in odkriva namene in cilje brezvercev v naši deželi.

I. M.

Načrt pogodbe pri nabavi novih zvonov.

Državna nabava novih zvonov je torej — vsaj pod sedanjo vlado — definitivno pokopana. So, ki upajo, da bo znala prih. vlada boljše ceniti resnost obljub in zagotovil v vladnih dekretih. Ta besedolomnost je na vsak način grenko razočaranje za naše ubogo ljudstvo, ki so mu doslej obljube in zagotovila z vladne miže nekaj neovrženega in nepreklicnega. Večina naših cerkv, občin je s tem hudo udarjena. Zavidati pa se tudi ne morejo obdarjene občine; kajti vladna zvonovina — in to so izjavljali zvonarji sami — je bila slaba in zvonovi so vohče jako slabi.

Naše hvalevredno ljudstvo pa ne more živeti brez cerkv, zvonov in začelo se je že pripravljati na samonabavo. Pri tej priliki je umesten svarilen klic, naj bi se ne ponavljala napaka predvojnih naročb, ko so se plačevali novi zvonovi brez pisane pogodbe ali kvečjemu na podlagi zvonarjeve pogodbe. Temu bodi konec! Zato se usojam predlagati spodaj spošt. cerkv. predstojništvom pogodben načrt, v katerem so odstavki gospodarske vsebine samo naslovljeni.

Pogodba.

Med predstojništvom cerkve sv. . . . v . . . in zvonarjem . . . v . . . je sklenjena nastopna pogodba.

§ 1. Zvonar prevzame napravo in dobavo (koli-ko?) novih zvonov za cerkev sv. . . . v . . . Zvonovi bodo imeli glasove: . . . in bodo tehtali . . . kg. Diferenca v teži do 3 odstotkov več ali manj je dovoljena.*)

§ 2. Ni dovolj, da bodo imeli zvonovi med seboj natančno te glasovne razdalje (intervale), ampak glas vsakega novega zvonu zase mora biti krepak, poln, daleč doneč in brenčeč brez sunkov. Glavni (udarni) glas mora biti jasen in čist, enakega glasu kot brenčanje, torej brez omahovanja. Med ali-kvotnimi (postranskimi) glasovi naj preizkušnja dožene čisto spodnjo oktavo (pod krilom) in malo terco (nad krilom) brez neharmoničnih postranskih glasov, ki motijo mirno in izdatno brenčanje.

§ 3. Liv mora biti lep, čist, gladek, brez grčastih mest. Zvonovina mora vsebovati 78 odst. najboljšega rudečega bakra in 22 odst. najboljšega cina.*) Cerkvemu predstojništvu je dovoljeno dati košček zvonovine kemično preiskati. Liv mora ostati kakor pride iz kalupa brez piljenja, barvanja ali lakiranja, le oriban s peskom.

§ 4. Okraski in napisi.

§ 5. Zvonar dobavi tudi vso armaturo k novim zvonovom, namreč jarme iz suhe, ravnoloknate hrastovine z okroglimi osmi v podporjih (ležiščih) na tramovih ali traversah, kemblje iz mehkega kovnega železa, težke . . . kg. Za zvonilne vrvi dobavi namesto ravnih drogov, železne, žlebate pol-obroče. Kemblji bodo obešeni z močnimi usnjatimi jermeni na fino izdelanih obesilih s podaljškom, idočim skozi avbo, koreniko in jarem, z dvema vi-jakoma. Kemblji morajo kolebati natančno v ravni črti, v najdaljšem premeru krila.***)

§ 6. Ko bodo zvonovi obešeni v zvoniku, bo cerkv. predstojništvu dovoljeno povabiti zvonse-ka veččaka, da zvonove tehnično preizkusi. K tej preizkušnji sme zvonar na svoje stroške poslati tudi svojega zaupnika. Izid preizkusa določi, ali zvonovi odgovarjajo gori navedenim pogojem. Tej določitvi se podvrže zvonar ter se odpove nastopu pravdne poti v slučaju, da se kak zvon ne odobri. Morebitne stroške za to preizkusbo plača cerkv. predstojništvo. Neodobrene zvonove mora zvonar

*) Ako se ne nabavi celo zvonilo, se mora § 1. tako-le glasiti:

Zvonar prevzame napravo in dobavo (enega ali dveh) novih zvonov za cerkev sv. . . . v V zvoniku (ostalemu ali ostalima) zvonovoma določi natančno glas na svojo odgovornost zvonar sam ali njegov zaupnik. Novi zvon (nova zvono-va) bode(ta) tvori(la) natančno (kateri interval ali intervala). K ostalima zvonovoma (ostalemu zvonu). Tehtal(a) bo(sta) . . . kg. Diferenca v teži do 3 odstotkov več ali manj je dovoljena.

**) To razmerje je strogo naglašati; kajti laški zvonarji vlivajo 80 odst. bakra in 20 odst. cina, kar povzroči zvonu bolj pokrit, kotlast glas. Pri manj-ih zvonovih (okoli 600 kg in manj) se vlija en od-stotek manj cina (79 odst. — 21 odst.).

***) Ta odstavek odpade v pogodbi z zvonarjem, če se izroči izdelava armature komu drugemu, ako ta dobavi tudi kemblje.

v času dveh mesecev na svoje stroške preleti in jih v zmislu pogodbe zopet dobaviti.

§ 7. Zvonovi se iztehtajo na javni tehtnici in cerkv. predstojništvu se izroči dotični tehnični izkaz, ki ga mora podpisati tudi zvonar v poročstvo, da je teža resnična. Cerkv. predstojništvu je prepuščeno, da da zvonove še enkrat iztehtat, predno se povlečejo v zvonik.

§ 8. Transport zvonov.

§ 9. Obesitev zvonov.

§ 10. Dobavni obrok.

§ 11. Jamstvo za zvonove.

§ 12. Cena zvonovine.

§ 13. Plačilni pogoji.

§ 14. Plačilo kolkovine.

Predstoječa pogodba se napiše v dveh soglasnih izvodih, eden za vsako pogodbeno stranko.

Prečitano — odobreno — podpisano.

Datum in podpis

Datum in podpis

zvonarja.

cerkv. predstojništva.

Koristni migljaji.

Ene bukke sem kupil.

Preden povem, katere in kakošne, moram še o Zidanškovem Novem zakonu dve reči dostaviti. Neki sobrat mi je pravil, da so rokopis pregledali razni profesorji, bogoslovni in jezikoslovni. Torej je vender še postrežnost in nesebičnost na svetu! Kaj pa z izdajo drugih svetopisemskih knjig? Da bi jo pač dočakali! Ta se je tudi pritoževal, da je Novi Zakon natisnjen na bolj slabem popirju, ko se vender večkrat malovredne reči tiskajo na bolj-šem. To tudi meni ni ugajalo, pa sem molčal, da bi kedo radi popirja bukev ne maral kupiti.

Nove bukke so pa te: *Psalmi et cantica secundum ordinem in Psalterio Romano*. Razložil † Anton Bonaventura škof ljubljanski. V Ljubljani 1915. (1916.) Samozaložba. Natisnila Katoliška Tiskar-na. — Pravzaprav je sedem bukev, za vsak dan v tednu ena, ampak sedaj se dobe sešite v eno. Vsega skupaj je 766 strani velike osmerke, na močnem popirju, s prav razločnim tiskom.

Psalmi so razloženi po redu, kakor jih imamo v psalteriju. Na kak način, pove avktor v kratkem uvodu: »Določil sem si ta-le pot: 1. najpoprej sem povedal psalmista, zgodovinski dogodek ali notran-je dušno razpoloženje, v katerem se je psalm prvič zapel, nato kratko vsebino in razdelitev v ki-tice, kar razumevanje močno pospešuje; 2. vzel sem latinski tekst našega psalterija, kateremu sem koj zraven na isti strani dodal slovensko prestavo in potrebno razlago; 3. dodal sem vsakemu psalmu ali delu psalma nekoliko primernih misli za duhovnika. V razlagi sami iščem pomen, ki ga je na-meraval pisatelj, v izpeljevanju misli za duhovni-ka pa izkušam na ta literarni pomen navezati pomen, uporaben za duhovnika.

Prestava je morala biti precej samostojna; po-sebno glagolske čase, namreč hebrejski sedanji in prihodnji čas, ki oba razne čase izražata, sem določil tako, kakor se prilega dotičnemu zgodo-vinskemu dogodku ali osebnemu razpoloženju.....

Da bo umevanje še bolj temeljito, sem pod črto dodal marsikaj opazk. kakor sem jih posnel iz Thalhoferja in Niglutscha.

Ker je razlaga izhajala, ko je bilo le nekaj naših duhovnikov na svojih mestih, si jo je najbrže le malokdo nabavil. Kedor je bival na zahodni strani bojne črte, morda še sedaj za njo ne ve. Imeti bi jo morali vsi. Draga ni, vsaj meni je prišla dober kup. Ker je prodajalna K. T. D. ni imela, mi jo je naročila. Tudi Tebi in Tebi pa Vam in Vam jo bo, kar oglasite se.

Tudi te knjige sem močno vesel. Casih pogledam va-njo, da psalm boljše razumem. Odkar jo rabim, mi je recitiranje psalmov ljubše, ker psalm umljujejši. Casih mi pa služi za pja lectio. Seveda, kedar sem len, leži zaprta. Ti pa sobrat, ki te grde lenobe nimaš, boš v polnem slušal pisateljevo priporočilo: »Duhovnike prosim, da bi to razlago čitali in iz nje zajemali prav mnogo duhovnega užitka, mnogo veselja in še več tolažbe.«

O goriškem direktoriju

si dovolim izraziti nekoliko želji. Je tako lepo sestavljen, da smo ga lahko veseli, in pravzato si želimo še popolnejšega.

1. Ker se letos pretdro odpira, naj bi bil prihodnje leto z nitjo sešit. Obliko (velikost) naj to obdrži, preluknjane robove tudi.

2. Na str. 35. bi v tabeli mestu »Hora Missae« morda kazalo pisati »Aurora«.

3. Odpustka ob nedelji Imena Marijinega letos ne najdem. Upam, da bo osemndnevica za zedinjenje cerkva tudi zanaprej ostala.

4. Ker je letos opozorjeno na miloščino za sv. Očeta, naj bi bilo zanaprej tudi na miloščino kvartne nedelje za malo semenišče, da ne pride v pozabo.

5. Ob godovih svetnikov, katere imenujemo v Kanonu, imajo direktoriji navadno zvezdico, da opozore mašnika na priklon. Morda bi tudi naš direktorij dobil to zvezdico.

6. Bolj pa prosim črtico (—) pred Miss. in Vesp. vsaj tiste dni, kadar je več pisanega. Danes (7. febr.) n. pr. se dolgo pisanje kar skupaj drži, da oko trudno išče mašo in večernice. Ko bi stali tisti dve črtici, koliko bi bilo olajšano. Jutri enako.

7. Pri 26. febr. bi menda smel stati črni kvadrat, pri 13. okt. bi morala stati beli in črni. — Presiten, kajne?

8. Kak dan je direktorij prelakoničen, ker o maši kar molči. N. pr. 4. febr.

9. O kompletoriju de fer. včasih govori (n. pr. 4. in 5. febr.), včasih molči (n. pr. 3. in 6. febr.) Rad bi, da bi bilo dosledno.

10. Na zgledu vsake strani naj bi bil označen mesec, da se tako olajša iskanje.

11. Zadnja želja, da bi se s temi opazkami kompilatorju ne zameril.

Benedictio confessionalis.

Neki ljubezniv sobrat mi je kazal novo spovednico. Narejena je tako, da spovednik lahko sedi, izpovedanec lahko kleči; je tudi čedna in dostojna. Povedal mi je pa nekaj novega, na kar jaz še nisem nikoli mislil. Hotel je novo spovednico blagosloviti, pa je v ritualu zastoj iskal formularja za to. Poslužil se je blagoslova od omnia, obžalo-

vaje, da spovednica, kjer se deli in prejema tako važen zakrament, nima lastnega blagoslova, ko jih je drugih toliko. Sedanjí papež n. pr. je lani potrdil novo formulo za blagoslov knjižnic in arhivov.

Ali bi ne bilo prav, ko bi letos v svetem letu izšlo besedilo za benedictio confessionalis? Kaj bi bilo treba storiti, da bi se to doseglo. Če bi bil kardinal Poenitentiarius Maior moj stric, bi mu kar pisal. Ker pa ni ne moj ne tvoj, se obrniva vsaj z enim očenašem do velike posredovavke v takih rečeh, sv. Katarine Sijenske!

Ali pojdemo v Rim?

Prvi svetoletni romarji v avdijenci pri papežu so bili iz Argentine, drugi iz Nemčije. Iz Nemčije bo od srede februarja naprej skozi celo leto vsak teden prišel en romarski vlak. Iz Češkega je naznanjeno že osem romarskih vlakov. In mi? Pojdemo? Kedar? Kako? Ali so se morda svetoletna vrata za nas zastoj odprla? Šest kanonizacij je obljubljenih (o štirih dneh), beatifikacij tudi nekaj. Nas nič ne miče?

Molitev za odpustke po namenu sv. očeta.

V praksi smo navadno priporočali 5 očenašev in češčenamarij. Ko je izšel Codex I. C., kjer v Can. 934 § 1. beremo: »oratio poterit arbitrio fidelium deligi«, so nekateri začeli oznanjati, da zadostuje samo en očenaš, izrecno se sklicevaje na citirani kanon, češ, da je vpeljal nekaj novega. Toda v tem kanonu je vzakonjeno le to, kar je S. C. Indulg. odgovorila 29. maja 1841. ad dub. 3., namreč: Preces requisitae in indulgentiarum concessionibus ad implendam Summi Pontificis intentionem sunt ad uniuscuiusque fidelis libitum, nisi peculiariter assignentur.

S tem vprašanjem se je S. C. Indulg. bavila tudi l. 1888. Vprašali so jo, ali je treba zavreči mnenje, da zadostuje en očenaš in češčenamarija s čast bodi, in sprejeti mnenje, da se zahteva 5 očenašev in češčenamarij ali orationes equivalentes. Odgovor je bil, da je o tem izdala odlok 29. maja 1841. (zgoraj citiran).

Lani je S. Poenitentiaria o teh molitvah izdala dva glasova. Dne 10. julija 1924. je v odseku za odpustke izdala »Decretum de normis in concedenda et lucranda indulgentia Portiunculae«. (Mimogrede bodi omenjeno, da so z letošnjim novim letom izgubile naše cerkve začasni privilegij tega odpustka.) V tem odloku berem pod VIII.: »...precesque ad mentem Summi Pontificis de more fundat, idest saltem sexies Pater, Ave et Gloria in unaquaque earum visitationum.« Pri porcijunkulskem odpustu je torej sedaj molitev določena, — z mejo, pod katero ni moč iti. Ali je ta najnižja meja en očenaš, ali 5 očenašev in češčenamarij s čast bodi? Ne eno ne drugo, ampak saltem sexies Pater, Ave et Gloria. In to: *de more!* Tukaj so torej enočenašniki temeljito pogoreli.

Dne 31. julija 1924. je pa S. Poenitentiaria izdala »Monita« za svetoletne spovednike. Tu berem pod XVI. tako: »Sufficit implicite et generatim ad mentem Romani Pontificis orare, oratione non quidem mentali, sed vocali, pro fidelium arbitrio deligenda ut can. 934 § 1. edicuntur, vel alternis cum

socio; *ex communi autem sententia officio huius satisfacit quicumque orationem dominicam, salutationem angelicam et doxologiam quinquages recitaverit.*»

Porečeš, to velja za svetoletni odpustek. — Že dobro; ampak za svetoletni odpustek sv. Oče ni rekel, da moramo ravno toliko moliti, ampak da moramo moliti; koliko, je prepuštil vernikom na voljo. Sveta penitencijarija pove pa splošno mnenje, splošni nauk. Molči o enem očenašu, ne pobija tega mnenja, pove le splošno mnenje. In sklicuje se na Can. 934, § 1. ter ga razlaga. Torej tudi potem, ko je izšel imenovani Canon, je splošni nauk, da zadostuje 5 očenašev 5 češčenamarij 5 čast bodi. Zopet: satisfecit. Kedor toliko moli, naj ne misli, da je veliko storil, morda več nego je treba, ampak samo zadostil je, satisfecit.

Ali se ti ne zdi ko si prebral ta dva odloka, izšla oba v enem mesecu, kakor bi syea penitencijarija — indirekte — hotela reči enočenašnikom: držite se tradicije?

Ali bom torej priporočal en očenaš? Ne, ampak držal se bom splošnega nauka (sententia!), kedar ni povedano, koliko. Za porcijunkulski odpustek bom seveda poudaril saltem sexies.

Ce mi bo pa kedo ugovarjal z »Bogoljubom« (v 2. let. št. str. 48.), ne bom hotel Bogoljubove avtoritete ponižati, (da-si bom na tihem obžaloval, da je Bogoljub tako pisal pol leta po »Opominih« sv. penitencijarije), ampak ga bom povabil, da se rajiš drživa splošnega nauka, zavedajoča se, da je tudi 5 očenašev itd. le majhna pokora za nešteto najhujših grehov.

Ce mi bo kedo trdil, da se bodo ljudje rajiš udeleževali sv. odpustkov, ako jim govorimo o enem očenašu, ga bom ponižno vprašal, bodo li ti melkužneži imeli dovolj spokorne dispozicije, da bi sv. odpustke sploh prejeli.

Slovničarje bom še opomnil, da papeži navadno naročajo pias preces in ne piam precem. Ker je pa ta razlog bolj šepav, ga ne bom za na zadnje prihranil, kakor sem ga tu-le.

Dve uri krščanskega nauka.

Priredil duhovnik goriške nadškofije, Gorica 1925. Izdalo in založilo K. T. D. v Gorici. Tiskala Zadruga tiskarna. 32 strani obsežna knjižica je trdo broširana. Oblika 10 krat 14. 1 izvod stane 70 st., vsaj 100 izvodov po 60 stotink. Namen knjižice je razviden iz uvoda: recitacija v cerkvi, recitacija v šoli; posnetek vseh krščanskih resnic za mladino, za žene in neveste. Način recitacije v cerkvi je zamisljen po uri »Večne molitve pred Najsvetejšim«. Odstavki za duhovnika in za vernike, oziroma za levo in desno stran recitantov so numerirani. Knjižica služi tudi v spopolnilo ali nadomestilo krščanskega nauka ob nedeljah po sv. maši ali pri popoldanski službi božji. Naj bi se obilno razširila po naših duhovnijah, naj bi jo verniki počasi in pobožno recitirali.

R. M.

Nove knjige.

Naše Katoliško tiskovno društvo si je postavilo hvalevredno nalogo, da z ozirom na nam skoraj nedostopni ljubljanski knjižni trg nadomesti nabožno slovoštvo z domačimi proizvodi. Izdalo je debeli

molitvenik »Zgodi se tvoja volja«, ki je že razprodan; izdati namerja molitvenik za ženske, molitvenik z debelim tiskom za slabovidne ljudi in druge potrebne molitvenike. Ravnokar je izšel molitvenik za šolarje, kakršnega smo potrebovali. »Oče naš« mu je naslov. Obsega 128 strani, oblika 6 in pol krat 10 ter stane lično v platno vezan z rdečo obvezo, z zlatim križcem in napisom 2 liri. Ta cena je zelo nizka z ozirom na dejstvo, da je v zadnjem času poskočila cena papirja za 30 odst. »Oče naš« obsega jutranjo in večerno molitev, mašne in obhajilne molitve po drju Pečjaku, tako da so kaj pripravne za recitacijo, nadalje običajne molitve, pobožnost za sv. birmo, prav dober je oddelek o sv. spovedi, litanije Matere božje, Srca Jezusovega ter vseh svetnikov, 20 strani zbirke pesmi ter Križev pot z odpustki, ki je zlasti primeren za pokoro po spovedi. Ta molitvenik naj se razširi, kar se da, ker je poceni. Čujem, da bo kasneje izdalo K. T. D. večji šolski molitvenik, ki bo obsežnejši, imel vse potrebne molitve z običajnimi formularji, seveda bo zato nekoliko dražji. K. T. D. hoče tako izpolniti vrzel, ki je nastala, odkar je dinar tako silno zrastle, da nam onemogočuje nakupovanje molitvenikov iz Ljubljane. V dobi dveh ali treh let bom imeli Primorci popoln repertoar domačih molitvenikov.

F. S.

Mali strežnik.

Nauk, kako se streže pri sv. maši. Gorica 1925. Izdalo in založilo Katoliško tiskovno društvo v Gorici. Tisk Zadruga tiskarne. 16 strani in lične platnice. 1 izvod 45 st., 20 izvodov po 40 st., 50 izvodov po 35 stotink. Zelo dobro prirejane knjižice. Ima v samem besedilu tri vrste črk: ene za pouk strežnikom, zelo drobne poševne črke so za mašnikovo besedilo, veliki tisk pa je za strežnikovo besedilo. Veseli nas, da se je končno odpravila pri molitvi »Suscipiat« besedica »hoc« sacrificium, ki se je bila proti predpisom vrinila, vse dosedanje knjižice za strežnike. Sobotje naj jo naročajo in delijo med pridne učence.

Cerkvene premičnine.

Zborovo starešinstvo je predložilo Vzpostavitevemu uradu v Gorici, ko je izdal priročnik (Pronuario schematico) o odmeri vojne odškodnine za cerkvene premičnine, dobro utemeljeno »Spomenico«, v kateri navaja mnoge nedostatke priročnika z izrečno željo, da bi ne upoštevalo mnenje celokupne duhovščine. — Cav. Venier, sedanji ravnatelj Vzpostavitvenega urada je dal deloma zadovoljlje izjave. —

1. Priznava delne nedostatke priročnika in se bo v njem manjkajoče cerkvene predmete kot križev pot, ciborij, procesionalne svetilke, pluvijali itd., ki so bili pomotoma izpuščeni, v celoti cerkvam izplačalo.

2. Glede števila paramentov ne more dati določnega odgovora, dokler ne dobi novih navodil iz Tista, kamor naj se odpošlje spomenica.

3. Altarni prti naj odgovarjajo dolžini altaria.

4. Kjer so bile orglje prej in se to dokaže, se zopet vzpostavijo. Najmanjše orglje stanejo 18.000 lir, ki se izplačajo po končanem delu.

5. Izplačevanje premičnin je postecipatno proti predloženi pobotnicam in računom. — Prefektura v Trstu ugotovi škodo in naznani znesek Vzpostavitev uradu v Gorici, a obenem tudi dotičnemu cerkvenemu oskrbnistvu. Vse potrebščine mora dušni pastir sam naročiti.

6. Priročnik govori tudi o zvonovih, ki se plačujejo po 18 L kg. A tu se ima v mislih le zvonček pri zakristiji in altariju, ne pa zvonov v zvoniku.

7. Glede zvonov stopi cav. Venier v pismen stik s komisariatom v Treviso, kjer bo zagovarjal naše težnje. Svoječasno nas obvesti o uspehu ali neuspehu.

8. Priročnik je samo navodilo, ne pa postava, ki se ne da spremeniti.

9. Nakupne cene za število predmetov je narekovala neka oseba iz duhovskih krogov. —

F. Š.

Iz pisma mladega redovnika.

Ne povem, katerega: non quis, sed quid. Mene je ganilo, naj še sobrate! Pisavec pa, če izve, da sem ga prepisal, naj ne zameri!

1. Kot vsak dan, sem se Vas tudi danes izrecno spominjal v svojih molitvah. Toda to je malo, a Bog gleda bolj na... Vašo potrebo, kot na moje prošnje. To me tolaži. Zagotavljam Vam nadalje, da me Vaše pismo ni prav nič motilo v duhovnih vajah, med katerimi sem ga sprejel, temveč me je le spodbujalo k večji gorečnosti, da bi izprosil več milosti, ko je sila tako velika... *Fragiles sumus*, in zato rabimo, zlasti jaz, obilne pomoči. *Memento mei coram Dno!*

2. Danes sem postal deležen velike milosti, da sem smel polagati sv. obljube. To je nekaj posebnega, nekaj velikega! Bog je dober! — Kar se tiče slovesnosti, so to dobesedno »vota simplicia«, brez posebne zunanje slovesnosti, vsaj po našem pojmovanju. Vršiti se vse v kapitulju. Zbrana vsa družina, opat z mitro, palico in štolo, a v kukuli (korna halja), 2 asistenta enako; 4 »capellani« v roketu, turiferar in strežnik s posveč. vodo enako. Ko sva prečitala profesno listino sva dobila dolgi škapulir in kukulo brez rokavov (3 leta). Medtem so menihi peli 125. ps.), nato molitev in na hodniku čestitanje. Priprosto. Mnogo slovesnejše so »slovesne« obljube, toda te boste lahko prišli sami pogledat za 3 leta. Toda molite, da vztrajam!!! — Po namenu, ki ste mi ga priporočili, sem danes mnogo molil, tudi med slovesnostjo. Bog nas ne bo izkušal preko naše moči!!

3. Božične praznike smo prav lepo in slovesno... praznovali. Nočno službo b. smo pričeli ob 10.15. Peli smo invitorij, himen, lekcije in rezponzorije in cel III. i. nočurn, potem je bila pontif. maša, med katero smo se obhajali, kakor tudi nekateri izmed navzočih lajkov. Po maši slovesne, pete hvalnice (*laudes*). Vse skupaj je trajalo 4 ure, a zdelo se mi je le trenutek. Ker je bilo moje srce polno, sem prebil še nekaj časa pred jaslami, kjer sem se domislil našega naroda in njegovih boli ter bridkosti. V mislih sem skušal zapeti par božičnih, in bi tudi glasno, ko bi znal. Ker one dni

nisem imel prilike govoriti slovenskega z ljudmi, sem pa toliko več govoril z našim Gospodom in Kraljem. On nas razume! On Edini nam more pomagati!

4. ...sem napravil z nekaterimi sobraty izlet v J. Na poti tja smo obiskali razvaline..., ki pričajo o nekdanji slavi in o minljivosti zemeljske sreče in človeške moči. V to pa stavi naše sodobno človeštvo vse svoje upanje, to je njegov cilj! Kdaj se bo spametovalo in vrnilo iskat njega, ki edini je?! ki ga more edini osrečiti!...

5. ...da vsled skrbi za pridobitev znanja ne pozabim na največje znanje: spoznavanje in izpolnjevanje b. volje, se Vam in vsem... najtoplejše priporočam v molitev. Ut in omnibus glorificetur Deus!

Zadostuj! Saj čutiš, da iz vsega doni tisti veliki vzklik: Bog je dober! Da bi ta vzklik moglo ponavljati mnogo in mnogo naših mladeničev! Zato, o Gospod, izlij redovniških poklicev po naši domovini! Skušajmo pa tudi mi v svetu duše intonirati tako, da bo iz njih donel vzklik: Bog je dober!

Liberalizem v Istri.

»Istarska Riječ« vrši rafinirano propagando za liberalizem v Istri. V zadnjih številkah je posvetila par navdušenih člankov za protiverske Sokole, da bi pa potolažile nekatere naše sobrate — duševne revčke — piše, da bo list »vselej krščanski«. Dolžnost hrvatskih sobratov je, da z vsemi silami širijo izvrstno urejevanje »Pučki Prijatelj«.

Iz Zbora.

Prošnja.

Odbor Dijaške zveze se vljudno obrača na vse čč. gg. na deželi s prošnjo, da dajo dijakom, ki bodo prišli k njim v Velikem tednu, pojasnila, kam naj se obrnejo v fari da bodo dobili kak dar za prihodnji počitniški dijaški tečaj. Dijak se mora izkazati z nabitralno polo, ki bo imela pečat Dijaške zveze. O. D. Z. (Op. ur. Ker zavisi vsa naša bodočnost od dobrega naraščaja, prosimo vse čč. sobrate, da pomagajo vsaj z nasveti naši Dijaški zvezi ki se po vsej naši Goriški tako nadebudno razvija).

Misijski darovi.

I. Za Misijske splohi sem prejel od 30. junija 1924. do 25. marca 1925.:

Ročinj 128 L; Otalež 30 L; Grgar 100 L; Ravnica 72 L; Lokovec 20 L; Vedrijan 14 L; Zapuščina Mohorčič 1341 L; Cerovo 30 L; Renče 8 L 75 c.; Komen 30 L; Žabnica 20 L; Čepovan 80 L; Zavratac 60 L; Solkan 6 L; Vipava 54 L; Črniče 35 L; Medana 26 L 10 c.; Šebrelje 24 L; Iz dekanata Idrija 204 L. Skupaj 2282 L 85c.

II. Za Afriško družbo sv. Petra Klaverja: Grgar 18 L; Ravnica 52 L; Knežak 83 L 40 c.; Otalež 65 L; Goriška slov. Marij. družba 370 L 40 c.; Lokavec 100 L; Šebrelje 23 L; Vedrijan 16 L 85 c.; Ledine 10 L 70 c.; Dek. Komen 167 L 85 c.; Gorica Sirotišče 38 L; Podbrdo 47 L; Vipava

* Preberi ga, boš videl, kako je primerno izbran! Prepisovavec.

va 40 L.; Medana 38 L. 30 c.; Knežak 62 L. 30 c.; Cepovan 44 L.; Goče 25 L.; Trnovo (Notranj.) 500 L.; Fojana 4 L. 60 c.; Dek. Črniče 75 L. 80 c.; Cerkno 99 L.; Ponikve-Pečine 65 L. 35 c.; Vipolže 15 L.; Trnovo (pri Gorici) 10 L.; Dek. Tarviž 245 L.; Dek. Devin 61 L. 20 c.; Otlica 22 L. 70 c.; Dek. Bovec 57 L.; Ukve 17 L.; Podraga 97 L. 75 c.; Dek. Biljana 25 L.; Bate 10 L.; Dek. Vipava 39 L.; Dek. Kobarid 104 L. 95 c.; Dek. Komen 122 L. 25 c.; Podmelec 20 L.; Žabnice 65 L.; Podbrdo 115 L.; Ustje 42 L.; Vipava 91 L.; Dobrdob-Jamlje 5 L.; Dek. Trnovo (Notranj.) 567 L.; Črni vrh 200 L.; Studeno 10 L. 85 c.; Sp. Idrija 60 L.; Cepovan 60 L.; Kobarid 24 L.; Trnovo (pri Kobaridu) 14 L.; Št. Viška gora 85 L.; Solkan 3 L.; Fojana 6 L.; Dek. Cerkno 94 L. 45 c.; Dek. Bovec 101 L. 30 c.; Roče 15 L.; Dek. Tarviž 66 L.; Vipolže 15 L.; Dek. Črniče 490 L.; Dek. Biljana 50 L.; Trnovo (p. Gorici) 10 L. Skupaj 5012 L. 15 c.

III. Za sv. Destinstvo:

Postojna 130 L.; Črniče 30 L.; Knežak 160 L. 10 c.; Grgar 126 L.; Ravnica 65 L.; Zagorje 5 L. 60 c.; Vedrijan 22 L. 35 c.; Št. Viška gora 16 L. 50 c.; Cerkno 19 L. 45 c.; Števerjan 13 L.; Podraga-Lozice 21 L.; Vipava 20 L. Skupaj 629 L.

IV. Za Misijonišče v Domžalah.

Cerovo 85 L. 50 c.; Lokavec 82 L. 80 c.; Otalež 25 L.; Nekdo iz Idrije 10 L. Skupaj 203 L. 30 c.

V Gorici 25. marca 1925.

Ivan Reščič, tajnik Misijonske zveze,
Via Seminario 26. Gorica.

Vabilo

na redni občni zbor K. T. D.

V četrtek dne 16. aprila se bo vršil natančno ob 9 in pol redni občni zbor po pravilih KATOLIŠKEGA TISKOVNEGA DRUŠTVA z dnevnim redom.

1. Poročilo načelnika. — 2. Tajniško poročilo. — 3. Poročilo blagajnika. Bilanca za poslovno leto 1924. — 4. Poročilo nadzorstva za poslovno leto 1925. — 5. Volitev nadzorstva. — 6. Sprememba pravil. — 7. Morebitnosti.

Za načelstvo K. T. D.
Mons. Ignacij Valentinčič.

D. Janež.

Unio apostolica sacerdotum saecularium.

I. Poklic k svetosti.

»Estote perfecti, sicut et Pater vester coelestis perfectus est«. Ta Jezusov izrek velja vsem, v prvi vrsti pa nam duhovnikom. Mi kot drugi Kristusi, kot njegovi namestniki, delivci njegovih skrivnosti, se moramo še posebno odlikovati v svetosti. Od naše svetosti je odvisno naše zveličanje in zveličanje nam izročeni. Če so bili k

svetosti poklicani že duhovniki stare zaveze, koliko bolj šele mi. Kaj drugega kot hrepenenje po svetosti je življenje duhovnikovo vseh časov. K ti svetosti nas vabi Kristus, nas vabi sv. cerkev, vabi po svojih učiteljih, po raznih cerkvenih postavah, že sv. apostol Pavel imenuje »sanctitas vitae et morum« podlago vsega duhovnikovega življenja. »Erubescant sacerdotes«, kliče sv. Hljeronim, »si sacratoris vitae laici inveniantur«. Kakor je razlika med nebom in zemljo, tolika mora biti med našo svetostjo in svetostjo vernikov. V svoji »exhortaciji ad clerum« z dne 4. aprila 1908., ki jo je izdal Pij X. v spomin svoje petdesetletnice mašništva, veli in naroča škofom med drugim »ut nihil constantius, nihil efficacius agerent, quam ut Christum formarent in iis, qui Christum in ceteris formando vitae destinantur«. In novi »codex iuris canonici« § 124 pravi: »Clerici debent sanctiorem prae laicis vitam interiorem et exteriorem ducere eisque virtute et recto factis in exemplum excellere«.

Naj to malo zadostuje, da si zopet pokličemo v spomin, da smo dolžni pred Bogom in pred ljudmi živeti sveto, primerno svojemu vzvišenemu stanju. Takih izrekov beremo v ascetičnih knjigah vse polno. Dobro je, da se večkrat nanje spominimo.

II. Pomočki k svetosti.

Te stanovske svetosti navadno nimamo že ob nastopu svoje službe, ampak si jo moramo šele priboriti po hudi vojski, večkrat tudi po mnogih žalostnih izkušnjah in prevarah. Za njo si moramo prizadevati vse življenje. Pomočkov za to imamo obilno. Sv. cerkev, naša duhovna mati, skrbi v tem oziru prav materinsko za nas. Kogar ona Pavla do Timoteja in Tita. So potem opomini raznih cerkvenih očetov, mojstrov v duhovnem življenju, raznih cerkvenih zborov, splošnih in krajevnih, sinod, naj omenim le našo ljubljansko instructio pastoralis, potem raznih škofov, ki nas vedno učijo in nad nami čujejo, da ne pademo. Naj omenim tu tudi vil naš svet nadškof in kardinal Missia. »Zajednice presv. Srca Jezusovega«. Na Goriškem »Zbor svečnikov sv. Payla«.

III. Unio apostolica.

Razven teh in drugih podobnih krajevnih družb imamo pa še neko svetovno duhovsko družbo za svetne duhovnike. Imenuje se »Unio apostolica sacerdotum saecularium«. Žal, da ta idealna družba med duhovščino še ni dosti znana. Prepričan sem, da bi mnogi pristopili, ako bi vedeli za njo. Želeti

bi bilo, da se vpelje tudi med slovansko duhovščino.

To je tudi namen teh vrstic. Vsaj seznaniti bi hotel svoje duhovne sobrate s to družbo, naj potem storijo, kar hočejo. Neki slovenski duhovnik je rekel o tej družbi, ko jo je bolj spoznal: »Kako idealno lepa, dasi nelahka so tista pravila. To je nekaj lepega in potrebnega za duhovnika.« Med vsemi duhovskimi družbami mi ta najbolj ugaja. To potrjujejo tudi razni člani, ki so stopili v to družbo in se čutili v nji srečne.

Ohraniti se v našem tako vzvišenem stanu je zelo težko, posebno nam svetnim duhovnikom. V tem oziru imajo redovniki veliko prednost. Ti imajo svoja redovna pravila, živijo kolikor toliko ločeno od sveta, imajo svoje predstojnike, ki nanje pazijo, jih učijo, svarijo, so jim svetovalci v raznih dvomih. V hiši, pod isto streho, imajo svoje spovednike. Mnogo teh ugodnosti mi pogrešamo. Mi smo v večji nevarnosti. Zelo zaslužno in hvalevredno je za svetnega duhovnika, ako se ohrani zvestega svojemu poklicu, rekel bi še bolj zaslužno kot za redovnika.

Te nevarnosti svetnih duhovnikov so spoznali že mnogi sveti možje, spoznali pa tudi korist skupnega redovnega življenja. Skusali so, da bi take nevarnosti odstranili in da bi jim kolikor mogoče pridobili koristi skupnega redovnega življenja. Iskali so primerno obliko, kako bi to združili. Tako je že sv. Avgustin skušal vpeljati med svetnimi duhovniki tako skupno regularno življenje. To idejo je pozneje udeležil nemški duhovnik Jernej Holzhauser. Rodil se je leta 1613, umrl pa leta 1658. Nazadnje je bil dekan svetni duhovniki poleg bl. Vianeya, arskega župnika, še tega za svojega stanovskega zaščitnika, posebno še gg. dekani.

Ta sveti duhovnik je hotel ob svojem času duševno preroditi svoje tovariše. Videl je, kako mnogi živijo v nasprotju s svojim svetim poklicem. To je hotel storiti na ta način, da je vpeljal neko skupno življenje med duhovniki. Po 2 ali 3 ali še več skupaj so živeli po gotovih pravilih, po gotovem dnevnem redu. Razumljivo je, da to mnogim ni bilo všeč. Se širi in zamre. Ali mnogi go-reči škofje so to odobrili in vpeljali ta način življenja v svojih škofijah. Poznali so svetega moža, in njegovo gorečnost pa so hoteli te lepe načrte izpeljati. Ta način »vitae communis« sta potrdila in priporočila rimska papeža Inocenc X. in Inocenc XI. Tako se je tako skupno življenje razširilo po mnogih krajih, ne le na Nemškem ampak tudi v

Avstriji in še posebno na Poljskem. Duhovniki te »vitae communis« so bili po večini voditelji duhovskih semenšč. Na ta način so hoteli prepojit vso duhovščino s pravim cerkvenim duhom. Ali proti koncu 18. stoletja je prišla revolucija in ta lepa naprava je izginila. Toda le za nekaj časa. Kar je v jedru dobrega, ima trajno vrednost. Oživi.

Ideja skupnega življenja je zopet prišla na dan. Ko so obhajali 200letnico smrti častiljivega Jerneja Holzhauserja l. 1858., je priobčil Gaduel, generalni vikar škofa Dupanloup v Orleanu, obširen životopis tega sv. moža. Škof orleanski je pridjal temu životopisu še poseben spis kot uvod tako, da ga je papež Pij IX. še posebno pohvalil. Mogunski škof Ketteler se je za to ustanovo zelo zavzel. Novo življenje ji je vdahnil semeniški vodja v Parizu msgr. Lebeurier. Obdržal je glavna pravila »vitae communis«, opustil je pa skupno življenje med duhovniki, ker je združeno z mnogimi težavami in je večinoma nemogoče. Mesto tega je pa ohranil duhovnike-člane v medsebojni duhovni zvezi. Združevala naj bi jih vez molitve ljubezni in prizadevanja za stanovsko popolnost. Imeli naj bi le skupna pravila, nekaj dnevni življenjski red. Ta pravila so posneta po onih, ki jih je sestavil čast. Jernej Holzhauser.

To je ob kratkem zgodovina »Unionis apostolicae«. Razširjena je sedaj po vseh delih sveta, šteje 18.000 udov.

Omenil sem že, da je papež Pij IX. pohvalno omenil škofa orleanskega, ki je hotel poživiti to družbo. Papež Leon XIII. je izdal v prilog te svetovne družbe poseben breve 30. V. 1880. Papež Pij X., ki ga hočejo kanonizirati je bil sam član te družbe še kot škof; kot papež si je pa prihranil protektorat nad njo. Ko je 1908. izdal okrožnico na vso duhovščino vsega sveta, je te nauke posnel po ti družbi. Še posebej je priporočil to družbo vsem duhovnikom.

Prvo leto svojega pastirovanja je izdal v ta namen poseben breve. Podelil je ti družbi tudi razne duhovne milosti in jo potrdil. In že papež Leon XIII., ta »lumen Ecclesiae« pravi o ti družbi, da je nastala »superior i superiori prorsus consilio«.

IV. Pravila »Unionis apostolicae«.

1. Splošno.

Poglavitno in nekaj posebnega je pri tej družbi to, da se vodi neka dušna bilanca. Nekaj podobnega, pa v manjšem obsegu, se nahaja pri družbi »Sacerdotum adorantium«. O tedenski uri molitve se poroča glavnemu vodstvu te družbe, sedaj zadostuje vsako polletje. Pri »Uniji« se piše

vsak dan gotov dnevni red. Kar se izpolni, se znanjuje z andrejevim križem, kar se pa po zani-karnosti opusti pa z O. Tak mesečni izkaz ali rač-un o tem dnevnem redu se pošilja vsak mesec ško-fijskemu voditelju. Ta pregleda listek in ga vrne pošiljatelju. To ostane vse tajno. To je nekaka kontrola, sicer nekoliko poniževalna, posebno če je več O, ali zelo koristna. Za obstoj družbe je to po človeški naravi neobhodno potrebno. Take listke je pošiljal tudi papež Pij X. kot škof, izrazil se je o tem, da je to zelo koristno in vpliva blago-dejno. Sicer pa traja to zapisovanje le nekaj tren-otkov, morda eno minuto in ni nič hudega. Zdi se le težko na prvi pogled; ko se pa temu privadi, je to v veselje in prijetno dolžnost.

Kaj se pa vpisuje? Dnevni red je tako sestav-ljen, da obsega točke, po katerih mora vesten du-hovnik že itak živeti. Nadaljuje se in izpopolnjuje to, na kar se je že v bogoslovju navajal, kar se nam pri duhovnih vajah priporoča, kar zahteva cerkveni zakonik. Po tej družbi je pa moralno še bolj prisiljen, da to stori, ker mora o tem polagati račun.

2. Posamezno.

Poglejmo bolj natanko ta dnevni red.

Na prvem mestu stoji *premišljevanje*, ki naj traja pol ure. Duhovnik brez *premišljevanja* ni dober duhovnik. Nad njim se bo izpolnilo »Declinaverunt et inutiles facti sunt.« Zašel bo, izgubil se bo. Učeni Suarez je bil pripravljen raje žrtvo-vati svojo učenost kot izgubiti en četrt ure *premišljevanja*. *Premišljevanje* je za duhovnika »conditio sine qua non!«

Za to *premišljevanje* porabi lahko pripravo za govore, katehezo. Saj moramo tako vedno najprej zasnovati, kar bomo potem drugim priporočali. O tem je vsak duhovnik prepričan. Tudi codex § 125. pravi: »Ut quotidie orationi mentali per aliquod tempus incumbant.«

Na drugem mestu je: *Studium ecclesiasticum* pol ure. Priporoča se dogmatika, morala, cerkveno pravo, rubrike, liturgika, bogoslovni časopisi itd. O moralki pravi sv. Alfonz Lig.: »Nullus confes-sarius intermittere debet theologiae moralis stu-dium, quia ex tot adversis, quae ad hanc scientiam pertinent, multa, quamvis lecta temporis progres-su, discedunt e mente«. Za ta »studium« velja tudi priprava za govore, kateheze, branje škof. lista itd., sploh vse kar spada v izobrazbo duhovnikovo na cerkvenem polju.

Na tretjem mestu je »examen particulare«. Pol-ni smo napak. Kdor bi to taval, bi sebe ne poznal. Vse naenkrat odpraviti ne gre. Treba je sedaj to,

sedaj drugo napako odstraniti ali jo oslabiti, »ne praevaleat homo«. Na ta način si pridobivamo tu-di razne čednosti. Spovednik nam bo svetovalec v tem oziru. »Duplici contritione conteres eos«, z »examen generale in particulare«.

Na četrtem mestu je »*Lectio spiritualis*« en če-trt ure. Pri molitvi govorimo mi z Bogom, pri du-hovnem berilu pa Bog z nami. Knjig nam ne manjka. V ta namen nam služi tudi kak nabožen časopis ali življenjepis kakega svetnika ali sploh zgledega duhovnika. V ta namen lahko porabimo čas pri kosilu, zajutruku, posebno ako smo samo-tarci.

Na petem mestu je »*Matutinum et laudes ante missam*«. Anticipirati brevir se zato priporoča duhovnikom. Mnogim neprilikam se izogne. Bre-vir se tudi navadno na ta način bolje opravi.

Na šestem mestu je *rožni venec*: en del. Vspod-budno je, če se moli skupno z družino, še bolje, če v cerkvi. Ako si ud dominikanske bratovščine, določi za to še posebej odpustov 50 let in 50 kva-dragen. Vabimo vse v to bratovščino; preskrbimo te duhovne milosti tudi drugim. Ako drugi mani molijo, storimo mi kaj več.

Na sedmem mestu je *posebna družbena molitev*: »Domine Jesu ...« in sicer po zahvali po sv. maši, inclusive četrt ure. V ti molitvi prosi duhovnik za se in za družbo, da se širi in krepi.

Na osmem mestu je: »*Visitatio SS. Sacramenti*«. Menda ne bomo med tistimi, ki bi šli po sv. maši domov in se ne vrnili več k Jezusu, svojemu Jet-niku, katerega smo zaprli v ječo ljubezni, v taber-nakeli. Kakor ni presv. R. T. brez duhovnika, ta-ko tudi mi ne moremo biti brez Jezusa v sv. R. T. Z sv. Bernardom moramo reči: »Tu frater, tu so-ror, tu pater et mater, tu mihi eris omnia.« Tu je naša skrinja zaveze, kjer iščimo sveta, tolažbe in moči.

Na devetem mestu je *Inscriptio expensarum et acceptorum*. Kakor od duhovnih dobrot, bo treba dati odgovor tudi od časnih. Bilanca v tem oziru je zelo koristna, posebno v teh časih, da ne zabre-demo v dolgove. Napravimo tudi oporoko o prav-em času.

Na desetem mestu je: Examen generale. Ta se napravi zvečer in se sklene z večerno molitvijo, kakor je n. pr. v katekizmu. Examen generale bo na sodnji dan; ali če bomo takrat imeli odgovar-jati za celo življenje, bo hudo. Naredimo račun z Bogom vsaki dan sproti.

Na enajstem mestu je »*Notare hanc schedulam*«. To je lahko in prijetno delo. Pripraven čas je zvečer, predeja gremo k počitku.

Na dvanajstem mestu je *Confessio saltem bis in mense*. To točko priporoča tudi novi codex, § 125: »Curent lacorum Ordinarius, ut clerici omnes paenitentiae sacramenta frequenter conscientiae maculas eluant«. Kako blagodejno vpliva spoved na naše duhovno življenje, to vemo iz lastne skušnj; to je hladilna rosa, ki nas krepča in poživilja, da ne omagamo v duh, življenju. Tu se priporoča, da damo tud sobratu primerne nauke ali nasvete, četudi si morda mislimo, da to že ve in je morda starejši. Vsak najmanjši nauk pri spovedi vpliva dobro na spovedanca.

Na trinajstem mestu je *Recollectio menstrua*. To so nekake mesečne duhovne vaje, to je najboljša priprava za smrt. Tu si kdo misli: To je pa nemogoče, to je za samostane, ne za svetne duhovnike. Da se preveč ne razburimo, pomislimo, da to dela že na tisoče svetnih duhovnikov, pa tudi lajkov, ki imajo opravila, kakor mi, morda še več. Tu si izberemo en dan v mesecu, morda proti koncu ali v začetku. Molimo k sv. Duhu. Opravimo daljše premišljevanje, sklone se lahko z uro »adorationis«. Izprašamo vest čez celi mesec, kako smo ga preživeli, občutimo bolj popolen kes. Napravimo načrt za prihodnji mesec, poiščimo stvarino za examen particulare. Taka »recollectio« je regulator letnih duhovnih vaj, ohranimo si njih sad, da izvršimo sklepe, ki smo jih takrat napravili. Čas te vaje je manjši ali večji, kakor so razmere. V eni uri opraviš lahko vse, ako nimaš več časa. Eno uro v mesecu posvetiti svoji dušni potrebi, to ni preveč. Koliko ur v mesecu obrnemo v manj potrebne reči.

Te točke so obligatne in se morajo zapisovati. Priporočajo se pa še nekatere druge vaje, ki so v zvezi z našim duhovskim poklicem.

1. *Surgere hora statuta*: Sv. Vincenc Pavelski je rekel: »Od te ure je odvisen celi dan.« Vstati se mora vedno vsaj eno uro pred sv. mašo. Da pa moramo redno vstajati, je potrebno, da gremo po močnosti tudi spat o pravem času.

2. *Praeparatio ad missam*: Taka priprava je že jutranje premišljevanje. Če moreš, opravi še druge molitve. Čim bolj se pripravimo, tem več dobička bomo imeli od sv. maše.

3. *Gratiarum actio: četrt ure*. Proporočamo vernikom primerno zahvalo po sv. obhajilu. Zamerimo jim, ako tega ne storijo. Dajmo jim sami lep zgled. Vsaj ostane Jezus še dalj časa pod podobo kruha in vina pri nas, ker ga zavžijemo pod obeh podobama. Tako smo še bolj srečni od drugih in lahko še bolj obogatimo, ako ta čas dobro porabimo. To so zlati trenotki.

4. *Praeparatio meditationis*. Da bo meditacija uspešna, se moramo na predvečer nanjo pripraviti. Vsaj glavne točke si moramo izbrati, o katerih hočemo premišljevat. Če ne moremo zaspati, mislimo na to; ko se zbudimo, se zopet na to spomnimo.

5. *Lectio biblica* (unum caput.) »Timeo unius libri lectorem«, je znan rek. Sv. pismo je naša dušna orožarna. Z branjem sv. pisma se vtopimo v božjega duha, da govorimo res božjo besedo. Ako smo na poti, vzemimo s seboj to knjigo; imamo tudi slovensko sv. pismo v manjši obliki.

6. *Missa in honorem Ss. Cordis Jesu*. Tu zado- stuje, da se napravi Memento prvi petek v mesecu.

V sheduli je še prostor puščen za prazne točke, katere si izbere vsak poljubno, če hoče: n. pr. Križev pot, litanije, ali da pišeš bolj natanko examen particulare. V pravilih je tudi, da se opravijo *letne duhovne vaje*. Kanon kodeksa § 126 veli, da se te napravijo vsako tretje leto, tukaj letno. Želè se skupne, če teh ni mogoče, morda doma?

Tudi se opravi vsako leto v novembru sv. maša za *† ude*, S to sv. mašo poskrbimo tudi pa še za vse hude čase v vicah, da jih prej zapustimo. Če ne bomo sami opravili te sv. maše, jo lahko naročimo drugemu.

To so ob kratkem pravila, dnevni red, po katerem živijo člani.

Kdor se oglasi za sprejem, je 6 mesecev na poskušnji. -Po 6 mesecih napravi *Promissio stabilitatis* v cerkvi pred sv. R. T. To obljubo sam spiše in jo odda svojemu škofijskemu voditelju, na kar dob družbeno diplomo. Tako postane ud te duhovske družbe.

V. Duhovne dobrote.

Udje so deležni mnogih duhovnih dobrot, katere je posebno Pij X. naklonil ti družbi. So razni odpustki, popolni in nepopolni, razne pravice, kakor jih imajo n. pr. člani »Adorationis« ali udje misijonske družbe, člani za prospeh pogostnega sv. obhajla. Naj omenim le eno: Deležni so molitev, spokornih del in zasluženja frančiškanov, teatrincev, karmelitov, dominikancev, kartuzijanov, cisterjancev, trapistov, benediktincev in premonstratenov.

Bolj natanko se izve iz pravil te družbe, ki jih dobi vsak ud. Družba ima tudi svoje *glasilo* »Unio apostolica«, ki izhaja navadno na 2 meseca ali vsaj na 3 mesece. Izšle so tudi razne tiskovine, ki pojasnjujejo to družbo in nje pravila.

VI. Ugovori.

Naj navedem nekatere ugovore, katerih gotovo ne bo manjkalo. Vsaka dobra stvar ima svoje nasprotnike. Reklo se bo:

1. *Preveč se zahteva.* Mi smo preobloženi z delom, da se ne moremo še s tem ukvarjati. Kaj je preveč? Zahteva se le ono, kar moramo še itak delati po svojem poklicu. Tu je le vse bolj urejeno, da se vrši po gotovem redu. Če kdaj ne moremo storiti tega ali onega, se opusti in se napravi znamenje, da smo opravičeno opustili. Saj imam trajno znamenje. Ravno takim, ki so preobloženi z delom, bi bilo to priporočati, da ne pozabijo na eno potrebno. »Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi«. Voditelji škofijski poročajo, da so najboljši člani oni, ki so najbolj z delom obloženi. Ta družba jim pomaga, da morejo delo zmagovati in ne se v delu vtopiti. Najboljši zagovor so nemški duhovniki, ki so večinoma vsi vpisani in so zgledni; na Nemškem n. pr. je družba vpeljana v vsaki škofiji; šteje že čez 3000 članov.

2. Drugi bo rekel, da to že itak izpolnjuje, kar more, čemu še pisati? Podobno je govoril oni evangelski mladenič: »Vse to sem izpolnjeval od mladosti.« Blagor ti, če si to storil. Če pa stopiš v družbo in se podvržeš tem pravilom, stopiš v bogato družbo, obdarovano z mnogimi duhovnimi dobrotami. Preskrbiš se tudi za naprej, da boš prej rešen vič. Z vstopom daš tudi drugim lep zgled in podpiraš dobro stvar. Dandanes se vse organizira v razne svetne namene; zakaj se ne bi mi v tako svete?

3. Udje »Sodalitatis SS. Cordis Jesu« in »Zajednica presv. S. J., zbor Svečnikov sv. Pavla« bi rekli: Mi imamo že slično društvo ki ima temu podobna pravila. Če to izpolnjujemo pa bo dobro. Prav tako, da le živimo po teh pravilih. Potem še laglje pristopiš. Privzemi le še mesečno »scheduling«, pa postaneš Unionist. Naša Sodalitas je bolj lokalnega pomena, nima nobenih odpustkov, nobenih posebnih pravic. »Unio ap.« je cerkveno potrjena družba, priporočena posebno od zadnjih papežev, Pija IX., Leona XIII., Pija X. in Benedikta XV. in Pija XI. Sedanj sv. oče priporoča to duhovsko družbo. Sedanj generalni asistent za Nemško: Füttner, župnik v Šleziji je bil o priliki evharističnega shoda v Rimu. Sv. Oče Pij XI. je podelil vsem članom papežev blagoslov.

Vil. Vpeljava v našo škofijo.

Živimo v versko nevarnih časih. Boji so hudi. Zmaga je odvisna od voditeljev. Voditelji se morajo potrditi v duhovnem boju. Dandanašnji svet potrebuje novodobnih apostolov. Šola za te je med drugimi ravno ta družba, kakor kaže njeno ime. Če se združimo v to armado, ako se vadimo v

tem orožju, ki nam jih nudi »Un. ap.«, smo nepremagljivi, zmaga je zagotovljena. Duševno se prerodi škofija po pravilih »U. a.« Pregovor je: »Omne malum a clero«, ali bolje: »A malo clero« »Omnia malum a clero«, ali bolje: »A malo clero« ali bolje »bono clero«. Za društvo je treba članov. Ako se jih oglasi zadostno število, vstanovimo svojo škofijsko družbo, sicer smo podvrženi kakim drugi škofiji.

Ta družba se je duhovno prerodila l. 1858., ko so obhajali 200 letnico smrti č. Jerneja Holzhauser. To leto je stopila na Francoskem Marija na zemljo. Sprejmemo to družbo kot dar Lurške M. B., saj je ona tudi kraljica apostolov, ki bo še posebno naša Kraljica, kraljica članov »U. ap.«

Opazka: Pisec teh vrstic je začasni asistent te družbe za goriško nadškofijo. Pooblaščen je od generalnega asistenta za Nemško. Družba šteje dosedaj pri nas 4 člane in 4 aspirante. Prevzvišeni gospod nadškof goriški je dovolil in želi, da se vkorenini tudi med nami, če se more.

Pooblaščen je tudi za Jugoslavijo, ako bi se kateri oglašil.

Kdor želi pojasniti ali hoče pristopiti, se lahko javi pri podpisaneu.

V sv. letu bi bilo zelo primerno vstopiti v to sv. družbo, da dosežemo visoko stopinjo svetosti.

V Studenem 18. 12. 1924. Dom. Janež, župnik.

Sestanek voditeljev Marijinih družb.

bo dne 23. aprila t. l. ob 10. uri v knezonadškofijski palači v Gorici. — Dnevni red: 1. Poročilo osrednjega vodstva: a) Mar. družbe v letu 1924. b) Delovni program za l. 1925. 2. Razgovor o temi: »Kam z doraščajočimi dečki«. Poroča sobrat Svata. 3. »Enoten obrednik za Marijine družbe.« Poroča sobrat Godnič ml. V obeh vlezanimih in praktičnih vprašanjih je za razpravljala šempeterska zajednica. Na željo osrednjega vodstva pridejo ta vprašanja in tozadevne resolucije še enkrat v razpravo na skupnem sestanku vseh voditeljev. Da bo debata čim zanimivejša in zanimivejša, naj veleč. sobratje o tem že prej kaj več pomislijo. 4. Slučajnosti. Vabljeni vsi. Osrednje vodstvo.

„Voditelj Marijinih družb“.

stane letno 10 dinarjev, poštnina in manipulacija 3 dinarje, skupaj 13 Din. Plača naj se na »Osrednjo pisarno Marijinih družb v Ljubljani«. Poljanski nasip 10. Vplačevanje se bo vršilo po »Zadružni zvezi« v Gorici in sicer po položnicah, ki bodo priložene prihodnjemu »Voditelju«. Naročnino vsaj za l. 1924. naj bi plačali vsi nemudoma, ko dobé položnice. Škofijski ordinariat v Ljubljani jo terja. Najbolje bo, ako veleč. gg. dekanjski voditelji poberejo in skupno nakažejo naročnino za celi dekanat. — Osrednje vodstvo.

**Naročnina za „Zbornik“ je plačana z udnino
v znesku 25 Lir, ki naj se pošlje na „Zbo-
rovega“ blagajnika:**

mons. Anton Berlot, Gorica, Via Dreossi.

